

390L0394

26.7.90

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS OFFICIELLA TIDNING

Nr L 196/1

RÅDETS DIREKTIV

av den 28 juni 1990

om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener i arbetet (sjätte särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG)

(90/394/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 118a i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁽¹⁾ som upprättats efter samråd med Rådgivande kommittén för arbetarskyddsfrågor,

i samarbete med Europaparlamentet⁽²⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁽³⁾, och

med beaktande av följande:

I fördragets artikel 118a föreskrivs att rådet i form av direktiv skall anta minimikrav i syfte att främja förbättringar, särskilt i arbetsmiljön, för att säkerställa en högre skyddsnivå för arbetstagares hälsa och säkerhet.

Enligt denna artikel skall man undvika att genom sådana direktiv införa administrativa, ekonomiska och rättsliga hinder som hämmar bildande och utveckling av små och medelstora företag.

Enligt rådets resolution av den 27 februari 1984 om ett andra åtgärdsprogram för Europeiska gemenskaperna om hälsa och säkerhet i arbetet⁽⁴⁾ skall skyddsåtgärder för arbetstagare som utsätts för carcinogener utvecklas.

Kommissionens meddelande om programmet för arbetarskyddsfrågor⁽⁵⁾ förutsätter att direktiv skall antas som garanterar arbetstagares hälsa och säkerhet.

För att säkerställa arbetstagares hälsa och säkerhet, är det viktigt att uppfylla de minimikrav som utformats för att garantera en högre skyddsnivå för hälsa och säkerhet när det gäller skydd av arbetstagare från risker beroende på exponering för carcinogener i arbetet.

Detta direktiv är ett särdirektiv enligt artikel 16.1 i rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar för arbetstagares hälsa och säkerhet i arbetet⁽⁶⁾; varför bestämmelserna i sistnämnda direktiv är helt tillämpliga när arbetstagare utsätts för carcinogener, utan att det hindrar mer tvingande och/eller speciella bestämmelser i detta direktiv.

Rådets direktiv 67/548/EEG av den 27 juni 1967 om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen⁽⁷⁾, i dess lydelse enligt direktiv 88/490/EEG⁽⁸⁾, innehåller en förteckning över farliga ämnen samt föreskrifter för klassificering och märkning av dem.

Rådets direktiv 88/379/EEG av den 7 juni 1988 om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering,

⁽¹⁾ EGT nr C 34, 8.2.1988, s. 9.

⁽²⁾ EGT nr C 158, 26.6.1989, s. 121 och EGT nr C 149, 18.6.1990.

⁽³⁾ EGT nr C 208, 8.8.1988, s. 43.

⁽⁴⁾ EGT nr C 67, 8.3.1984, s. 2.

⁽⁵⁾ EGT nr C 28, 3.2.1988, s. 1.

⁽⁶⁾ EGT nr L 183, 29.6.1989, s. 1.

⁽⁷⁾ EGT nr 196, 16.8.1967, s. 1.

⁽⁸⁾ EGT nr L 259, 19.9.1988, s. 1.

förpackning och märkning av farliga preparat⁽¹⁾, i dess lydelse enligt direktiv 89/178/EEG⁽²⁾, innehåller närmare regler om klassificering och märkning av sådana preparat.

Handlingsplanen 1987 till 1989 som antagits enligt programmet "Europa mot cancer" förutsätter stöd för europeisk forskning om möjliga cancerrisker på grund av olika kemiska ämnen.

Även om vetenskapen i dag inte kan fastställa en nivå under vilken hälsoriskerna upphör, kommer dessa risker att minska om man minskar exponeringen för carcinogener.

För att minska dessa risker, skall man införa gränsvärden och andra direkt anknutna bestämmelser i fråga om alla de carcinogener för vilka detta är möjligt med hänsyn till tillgänglig kunskap inbegripet vetenskapliga och tekniska data.

Förebyggande åtgärder skall vidtas till skydd av hälsa och säkerhet för arbetstagare vilka utsätts för carcinogener.

Detta direktiv fastställer särskilda krav som avser exponering för carcinogener.

Detta direktiv utgör ett steg i det praktiska förverkligandet av den inre marknadens sociala dimension.

Enligt beslut 74/325/EEG⁽³⁾ i dess lydelse enligt 1985 års anslutningsakt skall kommissionen rådgöra med Rådgivande kommittén för arbetarskyddsfrågor om att avfatta förslag på detta område.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVSNITT I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv som är det sjätte särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG har som syfte att skydda arbetstagare mot risker för hälsa och säkerhet, inbegripet att hindra att sådana risker uppkommer eller kan uppkomma vid exponering för carcinogener i arbetet.

Direktivet fastställer, för detta sakområde, särskilda minimikrav inbegripet gränsvärden.

2. Detta direktiv omfattar inte arbetstagare som endast utsätts för sådan strålning som täcks av Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

3. Direktiv 89/391/EEG skall tillämpas fullt ut för hela det sakområde som avses i punkt 1, utan att det hindrar strängare eller mer specifika regler i detta direktiv.

Artikel 2

Definition

I detta direktiv avses med carcinogen:

- a) ett ämne på vilket beteckningen R 45 "kan orsaka cancer" tillämpas i direktiv 67/548/EEG, bilaga 1,
- b) ett preparat vilket skall märkas R 45 "kan orsaka cancer" enligt direktiv 88/379/EEG, artikel 3.5 j,
- c) ett ämne, ett preparat eller en process som avses i bilaga 1, liksom ett ämne eller ett preparat som bildas vid en process som avses i bilaga 1.

Artikel 3

Tillämpningsområde — fastställande och bedömning av risker

1. Detta direktiv omfattar verksamheter där arbetstagare utsätts eller kan bli utsatta för carcinogener i arbetet.

2. Om det i arbetet finns risk för att någon utsätts för carcinogener, skall man fastställa slag av exponering, halt och hur länge personen exponeras; syftet med detta är att kunna bedöma riskerna för arbetstagarens hälsa eller säkerhet och att fastställa vilka åtgärder som skall vidtas.

Bedömningen skall förnyas regelbundet och dessutom så snart en förändring sker som kan påverka arbetstagarens exponering för carcinogener.

Arbetsgivaren skall på förfrågan ge de myndigheter som har tillsynsansvar de uppgifter som använts vid bedömningen.

3. När man bedömer riskerna skall man ta hänsyn till alla sätt av betydelse på vilka exponering kan ske, till exempel skadlig inverkan på huden.

4. När bedömning görs enligt punkt 2, skall arbetsgivaren speciellt uppmärksamma varje inverkan på sådana arbetstagare som är utsatta för särskilda risker. Han skall

⁽¹⁾ EGT nr L 187, 16.7.1988, s. 14.

⁽²⁾ EGT nr L 64, 8.3.1989, s. 18.

⁽³⁾ EGT nr L 185, 9.7.1974, s. 15.

bland annat ta hänsyn till lämpligheten av att inte sysselsätta sådana arbetstagare i arbeten där de kan komma i kontakt med carcinogener.

AVSNITT II

ARBETSGIVARES SKYLDIGHETER

Artikel 4

Inskränkt användning och utbyte av carcinogener

1. Arbetsgivaren skall inskränka användningen av varje carcinogen på arbetsplatsen i synnerhet genom att ersätta det, i den mån det är tekniskt möjligt, med ett ämne, preparat eller process som med tillämpat arbetssätt inte innebär någon risk eller innebär mindre risk för arbetstagarnas hälsa och/eller säkerhet.
2. På förfrågan skall arbetsgivaren till berörda myndigheter meddela resultaten av sina undersökningar.

Artikel 5

Förebyggande och begränsning av exponering

1. Där resultaten av bedömningarna enligt artikel 3.2 uppdragar en risk för arbetstagarnas hälsa eller säkerhet, skall man hindra att arbetstagarna utsätts för sådan exponering.
2. Där det inte är tekniskt möjligt att byta ut carcinogenet mot ett ämne, preparat eller process som vid tillämpat arbetssätt inte innebär risk eller mindre risk för hälsa och säkerhet, skall arbetsgivaren säkerställa att det carcinogenet, i den mån det är tekniskt möjligt, tillverkas och används i ett slutet system.
3. Där ett slutet system inte är tekniskt möjligt, skall arbetsgivaren säkerställa att arbetstagarnas exponeringsnivå hålls så låg som det är tekniskt möjligt.
4. Vid varje användning av carcinogener skall arbetsgivaren vidta samtliga nedan angivna åtgärder:
  - a) Begränsning av mängden av carcinogener på arbetsplatsen.
  - b) Se till att så få arbetstagare som möjligt blir exponerade eller riskerar att bli exponerade.
  - c) Utformning av processer och tekniska kontrollåtgärder så att utsläpp av carcinogener på arbetsplatsen förhindras eller minimeras.

- d) Eliminering av carcinogener vid källan, användning av punktutslug eller allmän ventilation; dessa metoder skall vara förenliga med kravet att skydda allmänhetens hälsa och den yttre miljön.
- e) Användning av befintliga, lämpliga metoder för att mäta halten av carcinogener, i synnerhet för att tidigt upptäcka onormala exponeringar till följd av en oförutsedd händelse eller en olycka.
- f) Användning av lämpliga arbetssätt och processer.
- g) Allmänna skyddsåtgärder och/eller, där exponering inte kan undvikas på annat sätt, personliga skyddsåtgärder.
- h) Hygieniska åtgärder, speciellt regelbunden rengöring av golv, väggar och andra ytor.
- i) Information till arbetstagare.
- j) Avgränsning av riskområden och användning av ändamålsenliga skyltar, inbegripet skyltar med "rökning förbjuden" på områden där arbetstagare blir exponerade eller riskerar att bli exponerade för carcinogener.
- k) Utarbetande av beredskapsplaner för olyckor som kan resultera i onormalt hög grad av exponering.
- l) Vidtagande av åtgärder för säker lagring, hantering och borttransport, särskilt genom användning av slutna och tydligt märkta behållare.
- m) Vidtagande av åtgärder för säker insamling, förvaring och bortforsling av avfall inbegripet användning av förslutna och tydligt märkta behållare.

Artikel 6

Information till behörig myndighet

- Då de bedömningar som avses i artikel 3.2 uppdragar en risk för arbetstagarnas hälsa eller säkerhet, skall arbetsgivaren på förfrågan ge behörig myndighet tillräcklig information om
- a) de verksamheter och/eller industriella processer som bedrivs, inklusive skälen för att använda carcinogener,
  - b) mängd av ämnen eller preparat som tillverkas eller används som innehåller carcinogener,
  - c) antal arbetstagare som exponeras,
  - d) förebyggande åtgärder som vidtagits,
  - e) slag av skyddsutrustning som används,
  - f) arten och graden av exponering som förekommer,
  - g) information om var utbyte skett.

*Artikel 7***Oförutsedd exponering**

1. Om en oförutsedd händelse eller olycka inträffar som kan tänkas utsätta arbetstagare för en onormalt hög exponering, skall arbetsgivaren informera arbetstagarna om detta.
2. Till dess att läget har återställts till det normala och orsakerna till den onormala exponeringen undanröjts
  - a) skall endast de arbetstagare som absolut behövs för reparationer och andra nödvändiga arbeten få tillstånd att arbeta i det berörda området,
  - b) skall de arbetstagare som berörs förses med skyddskläder och personligt andningsskydd som de skall bära; exponeringen får inte bli permanent och får endast pågå under minsta möjliga tid för varje arbetstagare,
  - c) får inte oskyddade arbetstagare tillåtas att arbeta inom det drabbade området.

*Artikel 8***Exponering som kan förutses**

1. För viss verksamhet till exempel underhåll, där man kan förutse en risk för en betydande ökning av exponeringen och där redan alla möjligheter till tekniska skyddsåtgärder för att minska exponeringen uttömts, skall arbetsgivaren besluta om åtgärder dels för att minimera tiden för exponeringen så mycket som möjligt dels för att säkerställa skyddet för arbetstagarna vid sådant arbete. Detta skall ske efter samråd med arbetstagarna och/eller deras företrädare inom företaget eller verksamheten dock utan att det inskränker arbetsgivarens eget ansvar.

De arbetstagare som berörs skall i enlighet med första stycket förses med skyddskläder och personligt andningsskydd som de skall bära så länge den onormala exponeringen varar; den onormala exponeringen får inte vara stadigvarande och får endast pågå under absolut minsta möjliga tid för varje arbetstagare.

2. Tillräckliga åtgärder skall vidtas för att säkerställa att de utrymmen där sådan verksamhet som omnämns i punkt 1, första stycket äger rum, antingen är klart avgränsade och markerade eller att obehöriga personer på annat sätt hindras från att få tillträde.

*Artikel 9***Tillträde till riskfyllda områden**

Arbetsgivaren skall vidta tillräckliga åtgärder för att säkerställa att tillträde till områden där verksamhet äger rum som enligt den bedömning som avses i artikel 3.2

innebär en risk för arbetstagarnas hälsa eller säkerhet, endast medges arbetstagare vilka på grund av sina arbetsuppgifter måste få komma dit.

*Artikel 10***Hygien och personligt skydd**

1. Vid all verksamhet där det finns risk för förorening av carcinogener har arbetsgivaren skyldighet att vidta tillräckliga åtgärder för att säkerställa att

- a) arbetstagare inte äter, dricker eller röker inom arbetsstället på platser där det finns risk för förorening av carcinogener,
- b) arbetstagare förses med lämpliga skyddskläder eller andra lämpliga specialkläder,

separata förvaringsplatser finns för arbets- eller skyddskläder och för gångkläder,
- c) arbetstagare har tillgång till tillräckliga och lämpligt utformade utrymmen för tvätt och toalett,
- d) skyddsutrustning förvaras på rätt sätt och på klart angiven plats,

den kontrolleras och rengörs, om möjligt före, men i varje fall efter användningen,

bristfällig utrustning repareras eller ersätts innan den används igen.

2. Arbetstagare får inte påföras kostnaderna för dessa åtgärder.

*Artikel 11***Information till och utbildning av arbetstagare**

1. Arbetsgivaren skall vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att arbetstagare och/eller deras företrädare i företaget eller verksamheten får tillräcklig och lämplig utbildning grundad på all tillgänglig kunskap i nedanstående hänseenden, särskilt i form av information och hanteringsföreskrifter:

- a) Möjliga hälsorisker, inklusive ökade risker av tobak.
- b) Säkerhetsåtgärder som skall vidtas för att förebygga exponering.
- c) Hygienåtgärder.
- d) Användning av skyddsutrustning och skyddskläder.
- e) Åtgärder som skall vidtas av arbetstagare, inklusive räddningsmanskap, vid olyckor och för att förebygga olyckor.

Utbildningen skall vara

- anpassad till nya eller förändrade risker, och
- om så erfordras, regelbundet återkommande.

2. Arbetsgivaren skall dels informera arbetstagare om installationer och tillhörande utrustning som innehåller carcinogener, dels säkerställa att alla behållare, förpackningar och installationer som innehåller carcinogener är tydligt märkta; han skall vidare sätta upp väl synliga varningsskyltar.

Artikel 12

Information till arbetstagare

Lämpliga åtgärder skall vidtas för att säkerställa följande:

- a) Arbetstagare och/eller deras företrädare inom verksamheten skall kunna kontrollera att detta direktiv tillämpas och de skall kunna påverka dess tillämpning, särskilt med hänsyn till
  - i) följderna för arbetstagarnas hälsa och säkerhet av valet och användningen av skyddskläder och skyddsutrustning utan att man fråntar arbetsgivaren ansvar för att avgöra om det skydd som ges av skyddskläder och skyddsutrustning är fullgott,
  - ii) åtgärder som beslutas av arbetsgivaren och som avses i artikel 8.1 första stycket, utan att man fråntar arbetsgivaren ansvar att besluta om sådana åtgärder.
- b) Arbetstagare och/eller deras företrädare i företaget eller verksamheten skall så snart som möjligt bli informerade om onormal exponering, även sådan som nämns i artikel 8, samt om orsakerna till den samt om de åtgärder som skall vidtas för att komma till rätta med situationen.
- c) Arbetsgivaren skall föra en aktuell förteckning över arbetstagare som är sysselsatta i sådan verksamhet i fråga om vilken en bedömning enligt artikel 3.2 visar på en risk för arbetstagarnas hälsa eller säkerhet. Förteckningen skall ange, den exponering arbetstagarna blivit utsatta för om sådan information är tillgänglig.
- d) Läkaren och behörig myndighet samt alla andra personer som har ansvar för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, skall ha tillgång till förteckningen som nämns i stycke c.
- e) Varje arbetstagare skall ha tillgång till det som står i förteckningen vad gäller honom personligen.
- f) Arbetstagare och/eller deras företrädare inom företaget eller verksamheten skall ha tillgång till allmän, oidentifierad information.

Artikel 13

Samråd med och medbestämmande för arbetstagare

Samråd med och medbestämmande för arbetstagare och/eller deras företrädare i samband med frågor som behandlas i detta direktiv och dess bilagor, skall ske i överensstämmelse med direktiv 89/391/EEG, artikel 11.

AVSNITT III

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

Artikel 14

Hälsokontroll

1. I enlighet med nationell lagstiftning och/eller praxis skall medlemsstaterna vidta åtgärder så att relevanta hälsoundersökningar sker av arbetstagare för vilka bedömningen enligt artikel 3.2 visar att en risk för hälsa och säkerhet föreligger.

2. Åtgärderna som avses i punkt 1 skall vara sådana att alla arbetstagare, om så är lämpligt, kan genomgå en relevant hälsoundersökning

- före exponering,
- därefter regelbundet.

Dessa åtgärder skall vara sådana att det är möjligt att omgående genomföra åtgärder för individen samt allmänna yrkeshygieniska åtgärder.

3. Om man finner att en arbetstagare visar symptom som misstänks bero på exponering för carcinogener, får den läkare eller det organ som ansvarar för hälsoundersökningen begära att andra arbetstagare, som har blivit utsatta för likartad exponering, får genomgå hälsoundersökning,

I ett sådant läge skall en ny bedömning av riskerna vid exponeringen göras enligt artikel 3.2.

4. I de fall man genomför en hälsoundersökning, skall en individuell medicinsk journal föras och läkaren eller organet som är ansvarig för hälsoundersökningen, skall föreslå vilka skydds- eller förebyggande åtgärder som skall vidtas för varje enskild arbetstagare.

5. Information och råd skall ges till arbetstagarna om vilka hälsoundersökningar de kan genomgå efter att exponeringen upphört.

6. I överensstämmelse med nationell lagstiftning och/eller praxis

— skall arbetstagare ha tillgång till resultaten av den hälsoundersökning som berör dem, och

— skall berörda arbetstagare eller arbetsgivaren kunna begära en granskning av resultaten av hälsoundersökningen.

7. Praktisk vägledning för hälsoundersökning av arbetstagare ges i bilaga 2.

8. Alla fall av cancer som i överensstämmelse med nationell lagstiftning och/eller praxis identifieras som resultat av yrkesmässig exponering för carcinogener skall anmälas till behörig myndighet.

Artikel 15

Dokumentation

1. Den förteckning som nämns i artikel 12.c och den medicinska journal som nämns i artikel 14.4 skall i överensstämmelse med nationell lagstiftning och/eller praxis bevaras under minst 40 år efter det exponeringen upphört.

2. Dessa handlingar skall, i överensstämmelse med nationell lagstiftning och/eller praxis, tillställas ansvarig myndighet om företaget upphör med sin verksamhet.

Artikel 16

Gränsvärden

1. Enligt den ordning som fastställts i fördragets artikel 118a, skall rådet på basis av tillgänglig kunskap inklusive vetenskapliga och tekniska uppgifter, i direktiv fastställa gränsvärden och där detta är nödvändigt andra direkt anknutna bestämmelser. Gränsvärdena skall avse alla carcinogener för vilka detta är möjligt.

2. Gränsvärden och andra direkt anknutna bestämmelser skall anges i bilaga 3.

Artikel 17

Bilagor

1. Bilaga 1 och 3 får endast ändras i den ordning som angivits i fördragets artikel 118a.

2. Rent tekniska justeringar av bilaga 2 baserade på tekniska framsteg, ändringar av internationella bestämmelser eller specifikationer samt nya upptäckter när det

gäller carcinogener, skall göras enligt det förfarande som fastställts i direktiv 89/391/EEG, artikel 17.

Artikel 18

Användning av uppgifter

Kommissionen skall kunna få upplysningar om vilka åtgärder den nationella behöriga myndigheten vidtagit med anledning av den information som avses i artikel 14.8.

Artikel 19

Slutbestämmelser

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 31 december 1992.

Skulle direktiven 67/548/EEG eller 88/379/EEG ändras med ändringsdirektiv efter anmälan av detta direktiv vad avser ämnen och preparat som nämns i artikel 2.a och b skall medlemsstaterna sätta i kraft de lagar och andra författningar som behövs för att införa ändringarna i de författningar som avses i första stycket, inom den tidsfrist som angivits för att genomföra sådana ändringsdirektiv.

Medlemsstaterna skall skyndsamt meddela kommissionen när de författningar som avses i denna punkt har satts i kraft.

2. Medlemsstater skall till kommissionen överlämna de bestämmelser i nationell lagstiftning som har antagits eller som man antar i framtiden inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 20

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 28 juni 1990.

På rådets vägnar

H. GEOGHEAN-QUINN

Ordförande

---

*BILAGA 1***Förteckning över ämnen, preparat och processer***(Artikel 2 c)*

1. Framställning av auramin.
2. Arbete som innebär exponering för aromatiska polycykliska kolväten som finns i sot, tjära, beck, rök eller damm.
3. Arbete som innebär exponering för damm, rökgaser eller stänk som uppstått vid avbränning och elektroaffinering av kopparnickelskärsten.
4. Process där stark syra ingår vid framställning av isopropylalkohol.

---

*BILAGA 2***Praktisk vägledning för hälsoundersökning av arbetstagare***(Artikel 14.7)*

1. Läkaren eller det organ som ansvarar för hälsoundersökning av de arbetstagare som exponeras för carcinogener, skall vara insatta i de villkor och omständigheter som råder i fråga om de enskilda arbetstagarnas exponering.
2. Övervakningen av de arbetstagarnas hälsa skall göras enligt de principer och den praxis som råder inom yrkesmedicin och skall minst innefatta följande åtgärder:
  - Journalföring beträffande arbetstagarens medicinska anamnes och yrkesanamnes.
  - Personligt samtal.
  - När så är lämpligt, biologisk uppföljning samt utforskande av tidiga reversibla effekter.

Vid hälsoundersökningen kan ytterligare undersökningar beslutas för den enskilde arbetstagaren med hänsyn till de senaste rönen inom yrkesmedicin.

---

*BILAGA 3***Gränsvärden och andra direkt anknutna bestämmelser***(Artikel 16)***A. Gränsvärden**

p.m.

B. Andra direkt anknutna bestämmelserp.m.
